

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРВЉУЈВОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

БРОЈ 5 ПАРА

Стар Редакције у Администрације Носајска ул. бр. 22

Огласи се дају у Администрацији. Цена утврђена.

Неплаћена се неће примају. — Рукописи се не враћају.

Писма, рукописи, новци и др. остало што се односи на лист, слаће власнику листа

Још 25 дана

СОФИЈА, 5 септ.

Султан је упутио молбу цару Виљему да се постара свим могућим средствима да се судбина Турске спасе. Ако се ништа у дотичном правцу не учини Дарданели ће пасти у року од 25 дана.

Србија на — Запад!

Морална бугарска обраћа за проширење своје територије, базира се на томе, што увек кажу, да Србија имаде права са националног гледишта, да се шири и повећава на западу. Истина је, да Србију свестрана права упућују на тај пут и Србија мора, по lens volens, прегазити све препреке, које се на томе путу налазе. Тај посао, не само да није лак, него је одвише тежак.

До пре рата ми смо сви били сведоци брацкога љубакања; сведоци обилних и богатих гозба; сведоци безбројних и ватрених наздравца, које снажише брацку љубав, улеваше наду на бољу будућност у брацко-коме јединству итд. Кад је наступио рат и кад је јавна наступила, онда се видело, да је много од тог ружичастог колорита спало и да је српској војсци остало само једино средство брацке љубави — оружје.

У томе нема погрешке у тамошњем народу. Систем аустријске владавине, надајући се таком часу, припремао се за то.

Рабош

Необично сам се изненадио, кад пре неки дан угледах једнога бакалина са Славије, белог као овцу. До скоро сам га знао био је црномањаст, плавакаст и црвенкаст, а сад на једном бео.

— Ама шта је то од вас, запитах га у чуђењу!

— Како шта, прави се он Христина.

— Па ето, што сте побелили као млинар.

Што, сецну се он и шеретски ми намигну. Кад хоћете да знате рећићу вам. Док сам био шарен као дотлић, приметили сте да сам се фарбао. Е али сад ратно време, скупа боја, нема се рачуна а друго кад ме сретне патрола, не тражи ми објаву, мисле да сам овако сед прешао године обавезе. И тако видите имам две користи, а једну малу штету набегавају ме деца, разуме се женска, коју сам ја волео да раним са бомбама!

Ситуација

Како је на талијанском фронту

Римски дописник „Морнинг Поста“ наше своје

листу, да је ситуација на аустро-италијанском бојишту сваког дана све повољнија по Италијане. Акција генерала Калорна, да на фронту Изонца—Толми, зада аустријским трупама страховит удар унела је неспокојство у Аустријанце, а њихов главни штаб је издао наређење за нова груписања. Судећи по извештајима авијатичара аустријанци ће се пре повући но што ће примити борбу, јер су уверени да би и најмањи пораз, сада, после успешног руског сузбијања Немаца, изазвао читав низ неуспеха и довео би у веома неагодан положај целу јужну војску!

Национална економија

Данас је цио бивши систем трговине са сувом шљивом пропао и он више не постоји. Транспортни његов правац пропао је, а пропала су за нас и она трговачка средишта, из којих се тај наш извоз развијао. Данас наши извозници изгубили су тако омиљену Пешту Беч и остала места са којима у термински шлусеви закључивани. Данас је нашој сувој шљиви у извозној трговини са свим други хоризонт, простији тачнији и оподељенији. лакши и кориснији: зато смо у почетку ових чланака и приметили, да наша Трг. Комора није на висини свога позива. Она, као Тргов. Комора морала је да схва и прозреш да наше прилике за ту врсту наше извозне трговине и онда не би у својој резолуцији тражила, да се од војне дужности ослободе и агенти, који ће путовати по Европи, да траже муштерије за бесцењено благо које ми имамо.

Никада, од када Србија постоји, ниша сува шљива није имала већег потрошача, нити је имала већу и повољнију цену, него што би могло ове године бити. Интелигентнијим шљиварским извозницима мора познато бити, да сви енглески бродови троше редовно шљиву; познато им мора бити, да на западу мора свака болница снабдевана бити са сувом шљивом, која игра велику у-

логу у прерађивању болесника; познато, им је морало бити да су у овоме ратном добу те болнице у државама наших савезника енормно умножене; познато им је, да је чак и наша војска завела некмез као храну и још много што шта морали су чланови тога шљиварскога већа знати и онда не би тражили ни телефоне, ни телеграфе, ни агенти, који ће робу нудити. Wozu in die Ferne schiffehen, wenn das Gute liegt so nahe рекао је Гете, син нашега највећег противника.

Сутра ћемо свршити.

?

— Има нечега. —

Софија, 5. септ.

Шеф бугарског пресбијора отпутовао је јуче у Беч.

Његов одлазак се коментарише у сфиским круговима као врло загонетан.

Напад на Берлин

Предузеће француских авијатичара

Париз, 4. септ.

Извесни париски листови доносе вест, да је образована и компанија најбољих француских авијатичара која ће са 50 европљана извршити напад на Берлин. Изгледа да су све припреме већ учињене, само се чека на одређени дан. Како ли ће се осећати комотни Берлинци?

Румунија и Аустрија

Концентрација румунских трупа

Букурешт, 5. септ.

До сада је на аустро румунској граници сконцентрисано 350 хиљада румунских војника. Ускоро ће Румунија имати под оружјем преко пола милиона војника.

Женски свет

Која је жена најзаслужнија

Париски часопис „Ја знам све“ у једном од својих последњих бројева отвара анкету за све читаоце: која је жена најзаслужнија? — и онда цитира неколико примерака од којих треба изабрати један са највећом вредношћу. Поменути примери су следећи:

„А. В. супруга ратника другог позива, мати четворо деце, са бедним финансијским стањем оставља децу и кућу, преблачи се у војничко одело и ступа у легију добровољаца. Она је погинула у осмом месецу рата, после издржаних страховитих напора и борби у Алзасу.

„Лена Е. С. кћи лиферанта животних намирница британских трупа, које се боре на белгиском земљишту, поседница чаробног замка на ивици Ламанша, ступа у болницу заразних болесника и умре другог дана болничарске службе.

„М. М. тридесетогодишња кћи милијардера Н. М. уступа цио свој мираз од 200 милиона франака француском инвалидском фонду.

„К. У. жена капетана артиљерије, мати осмогодишњих близанаца остаје код своје куће и заборавља у својим дужностима да држава ратује. Она не прекида купање своје деце да би прочитала телеграм са бојишта свога супруга.

„Вереница редова — Јака П. П. одлази у село О. и постаје духовна мати сиротим млишанима, чија је мати исечена од непријатеља, а отац се налази у рову.

„Која је од ових жена најзаслужнија?”

Писац ове анкете је дао свој суд у идућем броју поменутог листа. Ми остављамо нашим читаоцима да они прво одређују најзаслужнију жену, па ћемо онда ми донети суд писца.

Сдговоре треба слаати одмах пошто ће свега у једном броју бити публиковани.

Зор.

Шала

Госпођа (слузи): Ко је то дошао?

Слуга: Један врло отмен господи.

Госпођа: По чему сте закључили, да је отмен?

Слуга: Зато што ме је назвао стоком, што му нисам широм отворио врата.

ново, одахле ће допутовати у Ниш.

Г. Несторовић у Нишу
Г. Ђорђе Несторовић, председник београдске општине допутовао је у Ниш.

Нова марка
Клишета за нове — ратне — марке готове су, и кроз најкраће време, у маркарници ће бити израђене нове марке.

Конгрес у Атини
Из Солуна јављају, да ће српски, руски, румунски и бугарски конзули бити позвани да присуствују конгресу, који ће се одржати у Атини ради регулисања питања о тргованском саобраћају балканских држава.

Нова телефонска станица
Г. Министар Грађевина решио је, да се у Врањској Бањи отвори телефонска станица, која ће бити искључиво за војну потребу.

Кнез Петар Александровић
Синоћ је допутовао у Ниш из Петрограда преко Бугарске кнез Петар Александровић. Кнез је дошао у званичној мисији.

Професорски указ
Супленти Треће Београдске Гимназије г. Др. Сима Марковић, и г. Алек. Арнаутовић и суплент Прве Београдске Гимназије г. М. Луковић, постављени су за професоре.

Премештен
Г. Станислав Савић, судија окридског првостепеног суда, премештен је за судију врањског првостепеног суда.

Продаја шећера, соли, гаса, жижице и петролума
Главни Одбор за набавку намирница за живот продаје од данас у Нишу шећер, гас, жижице, со и шпиритус. Поменута роба се продаје окружним и месним одборима, као и земљорад-

љиво пријатељца сасвим младих од десет до дванаест година, према којима хоће наше жене да се покажу пријатним.
Ово друштво, које водимо сваке вечери собом по кафанама, врло је лепо! Крајем децаја лица са цвећем и сјајним вглама у коси. Човек би рекао да водимо у ноћне шетње неки девојачки пансионат, који стоји под нашим врховним надзорштвом...
Из нас увек дочекује и прати кућн. Хризантема дубоко уздише као уморено дете, постајкује сваки час услут, и често се подупире о ваше руке.
Кад се успемо до горе, опрашта се он с нама пружајући руку Хризантеми. Тајно дугме од нашег маршала маршеће го-

ничким задругама, а по ценама: шећер 130 кгр. со 100 кгр. 20 дин. у злату, гас 23 30 дин. један сандук, шпиритус 075 дин. литар, жижице 40 50 дин. један сандук — све цене важе Ниш франко. Место злата прима се и сребро по дневном курсу. Шећер је у главама. Кад стигну друге намирнице из иностранства њихова цена ће се накнадно објавити

Приход од казни
Нишки окружни начелник предао је Главној Државној Благајници 20 хиљада динара, коју је суму скупно од казни кафеција и грађана.

Седница Зиратне Банке
Зиратна Банка у Скопљу одржаће 10. ов. мес. своју седницу, на којој ће присуствовати г. Коста Тимотијевић бивши министар и народни посланик, члан надзорног одбора поменуте Банке.

Обавештења извозницима
Извештавају се г. г. извозници који тргују са Америком, да ће американска влада дозволити извоз само оним намирницама и лековима, који су нарочито одобрени царинским законом и који носе прописну етикету; артикла под лажним етикетама биће враћени извознику.

Венчања
Данас, у Недељу 6. ов. месеца венчаће се, у олд. Саборној Цркви Милосав Ракоњац, трговац и ревизор новина из Неготина. Са госпођацом Наталијом, ћерком г-ђе Марије и г. Симе Пауновића, бив. ћурчије из Рапца

Улозоровамо све ревизоре нашег листа, да најдаље до 10 септембра пошаљу обрачун за прошли месец, да измире све своје досадање дуговање и да

спође Шљиве. Прелазимо врт осветљен месечевом светлошћу или зветлошћу звезда, и пењемо се у стан.
Ако се вратимо, врло касно — што нам се често догађа — опазимо, да је завесе на прозорима спуштио Шећер, пе се наша затворена соба чини као какав европски стан.
Готово целу собу испуњава пријатан мирис мошуса и лотеса. Прави је то мирис мирне јапанске р. се, која се чини као да избија из земље или из дрвета са зидова. Позлаћени буда цери се пред упаљеним кандилима, а око носе скакуће му ноћни лептир, који се увукао у собу.
— Ху! повиче Хризантема престашено показујући прстом на лептара. Брже дај овамо лепезу. Тако, сад је нашољу...
Око нас влада дубока

без икаквог изговора врате све непродате бројеве. Свакоме од њих, ко до тага рока не измири цео дуг, биће одузета продаја а наплату ћемо тражити судским путем.

Скрећемо нарочито пажњу да се за неплаћање не могу послужити изговарањем ни на мораторијум ни на ишта друго, јер за државање нашега новца, за новине поверене им на продају — према зак. одлуци Касац. Суда — значи утају, а за то се иде у апсу и кривично одговара.

Администрација „Страже“

Из Скопља

— Живот у Скопљу. — Позориште. — Парастос пок. Стеви Мокрању. — Матура у олд. гимназији. — Велики просветни радови. —

Живот у Скопљу тече скоро нормалним током. Доста удаљен од бојне линије, ми, Скопљанци, осећамо рат једино преко дневних листова. Цене животних намирницама су обичне благодарећи Месном Одбору који се стара о томе, недопуштајући несавесним спекулантима да са тим тргују.

У погледу забаве, имајући у обзир ратно стање, Скопље је одскочило од свију српских градова, тако да га с правом можемо назвати српским Лондоном.

Наше Народно Позориште за сада даје представе у летњој ацени, док се не буде сазидала нова позоришна зграда која ће по својој унутрашњости бити много боља од београдског Народног Позоришта. Репертоар прошле сезоне, вероватно услед техничких незгода, није био добар. Ценећи огроман труд позоришне Управе, ми се надамо да ће се то у наступајућој сезони поправити.
Игра млађих глумаца врло је бедна. Позоришни оркестар требао би да је

тишина, која ти готово стеже срце, а подилази језа, после градског метежа и веселог девојачког смеха. Тишина успаваног села...

XXVI
Има доста непријатних узнемиравања, која никада нећу заборавити. Тако на пример: гурање и шкрипање дрвених шалона, које сваке вечери у свакој јапанској кући намештају и затварају. Преко вртова, који нас деле од суседних кућа, допире та лупа час јаче час слабије, према томе да ли су куће даље или ближе.
Баш испод нас, код госпође Шљиве, сакупљене и цвиле врло непријатно.
— Наставиће се —

бољи пошто му је то могуће.

У суботу 29. августа, црква Св. Богородице, приредила је парастос заслужном црквеном композитору пок. Стеви Мокрању. На парастосу одговарао је хор покојникових пријатеља и поштовалаца. Хором је управљао млади и талентовани музичар и теолог г. Грданички. У хору се нарочито истичу сопран госпођица Зора Анастасијевићева.

И поред кратког времена за спремање, што су га имали матуранти овдашње гимназије они су ипак по-

казала успех, тако да је скоро доловина савршила са одличним и врло добрим оценама. Од пријављених кандидата ослобођени су усмених испита Милош Крстић, Сава Ђурђевић Ђока Шувца, Милица Јурашићева и Ружица Кузмановићева.

Скопље ће бити Новој Великој Србији просветни центар. Још и сада осећа се велики рад на подизању просветних установа, зашто је и нарочита одбор образован. За сада имамо установљен музеум и библиотеку.

„Побраћимски“

Последње вести

Наше бојиште

— За Турску — Код Оршаве и Текије —

(Извештај Врховне Команде)
КРАГУЈЕВАЦ, 5. септ.
5. септембра најутра подигла се са непријатељске обале иза Алијона четири аероплана која су један за другим летела из Дунав. Вагром наше артиљерије један је од тих аероплана био принуђен да се врати назад, док су остали после једног дубљег скретања на румунској територији вероватно отишли преко Бугарске за Турску, јер се ни један од њих није више појавио.

У току истог дана вођена је између нас и непријатеља краћа артиљериска борба у правцу Текије и Оршаве.

...до врхунца...

— Пред прекидом аустро-румунских односа — Чернини код краља — Анција дипломатије — Док се преговара трупе се гомилају —

(Спец. извештај)
БУКУРЕШТ, 5. септ.
Односи између Румуније и Аустрије затегнути су до врхунца и сваког се часа чека прекид. После неуспешне конференције са Бритијаном, граф Чернин аустроугарски посланик, био је примљен код краља. Аудијенција је била врло дуга. Истовремено када је Чернин био код краља у аудијенцији Братијано је примио и подужи разговор водио са представницима Сила, Споразума. У војним круговима не верују, да је могуће уклањање неспоразума. Ово потврђују и нова концентрисања трупа са обеју страна. Министар војни и шеф главног штаба отпутовали су на аустро румунску границу.
Јон

Стара песма

— Г. Даскалов путује... —
(Спец. извештај)

СОФИЈА, 5. септ. — Г. Даскалов, после краћег бављења у Берлину, отпутовао је у Беч, где ће бити примљен код министра иностраних дела и министра финансија. Његов пут стоји у вези са бугарским зајмом, закљученим у Верлану.

За мир

— Весници турске немоћи —
(Спец. извештај)
БУКУРЕШТ, 5. септ. — Једна група од 10 Турака, најугледнијих представника турског племства са Хаки нашом бившим министром финансија отпутовала је преко Солуна за Париз, где ће повести преговоре за мир. Из Париза емисари ће отпутовати у Лондон у истој мисији.

На раскрсници

— Сазив румунског парламента —
(Спец. извештај)
БУКУРЕШТ, 5. септ.
Из владиних се кругова сазнаје, да је шеф владе г. Братијану предложио краљу да се сазове парламенат.
ЈОН.

Око Тарнопоља

— Потучени Немци —

ПЕТРОГРАД, 3. септ.

Код пограничног села Ново-Алексињец код Бишњеваца и на Стрипи западно од линије Тарнопољ—Тремболва воде се огорчене борбе на многим тачкама на којима се непријатељ дохвата прелаза реке. Ми смо потиснути према мостобраву код Тарнопоља. Код Тарнопоља смо имали претеране губитке. О тим губицима непријатељ није ништа јавио са разлога што смо у борбама од 28 и 29 августа остали непрестано на бојишту и што је идућих дана непријатељ и поред добивених појачања потучен и гољен западно од Тарнопоља према Градњи и Зеброву па чак и на другој обали Стрипе.

Црногорски фронт

— Над Граховом и Грбљем —

ЦЕТИЊЕ, 3. септ.

Непријатељ је у току 2. и 3. септ. резвио нарочиту активност на фронту херцеговачког одреда и са више положаја отворио артиљерску и пешајску ватру без резултата. Један непријатељски аероплан летео је над Граховом и Грбљем у циљу извиђања.

НОВА НАЈВЕЋА РАДЊА

ЖЕНСКИХ ШЕШИРА

Симо М. Лазаревића

Београд, Краља Милана улица 120 (у дворишту) идући Славији

једина без режије у сопственој кући добила је поручени материјал за идућу сезону и од 1 септембра почела рад. Продаја на ангро, цене познато ниске.

241

2-3

НАЈНОВИЈЕ

Бероламо Ровелла

Први љубавник

РОМАН

с италијанског

Ђ. Т. СТЕФАНОВИЋ

Цена 250 д.

КЊИЖАРА „НАПРЕДАК“

— БЕОГРАД —

Кнез Митићева бр. 9.

237,2-3

ЛИТОГРАФИЈА

Косте М. Бојковића

Македонска 21.

Има готових војничких дописних карата и продаје по 0-40 дина. 100 ком. Поручбине из унутрашњости шаље на доплату.

239 1-200

ЏАКОВА од брашна и има већу количину радња

МИТРА ВУКОВИЋА

208 Београд — Теразије 3 3

ПРЕПРОДАВЦИМА и ПОТРОШАЧИМА

Окановића Нарцис Крем

Ко од препродаваца или потрошача жели да има за продају или употребу

Оригинални Окановића Нарцис Крема

нека изволи упутити поштом празне тегле са или без кутија на следећу адресу: С. Окановићу, Лешјанинова ул. бр. 36. — Ниш, одакле ће у замену добити уз доплату поштом онолико пуних, колики је број празних тегли послао. 232,5-5

Нашем милом и никад непрежаљеном супругу, оцу, брату, стрицу и пашеногу

Михајлу С. Михајловићу (Жаци)

члану — кмету суда општине Крушевачке

који је умро за отаџбину и српску идеју у Призрену, историском граду, даваћемо

ПОЛУГОДИШЊИ ПОМЕН

у новој крушевачкој цркви „Св. Борђе“ 10 септемара ове године у 10 час. пре подне.

Молимо сроднике, пријатеље, познанике и све друге да присуствују овом тужном и светом помену.

Крушевац, септембра 1915 г.

Ожаловњени: супруга Милена, усвојеница Стана, сестра Јула, братанци, пашеног Стојан С. Петровић кмет општине крушевачке, свастика Бојка са осталом родбином. 240 2-3

Имам на продају 600 буради

пекмезарских добрих: коме је потребно нека се обрати потписатоме:

Љубомир Ристић

хотелијер „Касине“ у Крушевцу.

271 91-20

Част ми је известити поштоване потрошаче да сам у мојим

Фабрикама конзерва и пекмеза у Крагујевцу

спремил и прерадио за наступајућу сезону све врсте конзервисаног поврћа и меса. Нарочито и на домаћи начин израдио сам већу количину пекмеза у бурадима од 50 кгр. Исти ћу продавати по динара 65-100 кгр. нето, буре се ненаплаћује. Све поручбине се шаљу железницом на повуку.

Израдићу више вагона пекмеза са кожмурицом за извоз, а исти ћу продавати и на буре по динара 42-100 кгр. у бурадима од 180 кгр.

Фабрика ће на захтев потрошача слајти ценовник својих израђевина.

233,5-5

ПИВНИЦА „РУСКИ ЦАР“

извештава своје поштоване посетиоце, да је добила већу количину

Јагодинског пива

235

3-5

НОВО

Приспела је већа количина

НОВО

Смедеревског белог вина

старог цеђеног 1913 год.

Како на веће количине тако и на мање продаваћемо по умереној цени у нашем подруму у Београдској улици бр. 70. Упитати у Хотел „Европу“ на Тркалишту — Београд

Препоручујемо нарочито хотелијерима, кафеџама као и осталим потрошачима како овде тако и по унутрашњости и нарочите цене.

236 2-6

М. СИМИТ